

LAUDATIO

Uitgesproken te Harlingen, 22 juni 2024

In november 2023 ontving het bestuur van de Vestdijkring een recente studie over het werk van Vestdijk, *Slotakkoorden bij Simon Vestdijk*, 164 pagina's, geschreven door Siep Kooi.

Siep Kooi (Leeuwarden, 1941) was aanvankelijk wijsgerig pedagoog. Hij studeerde en promoveerde bij Lea Dasberg, maar werd na verloop van tijd beeldhouwer. Nu heeft hij zijn levenslange liefde voor en kennis van het werk van Vestdijk neergelegd in dit fraai vormgegeven boek.

Hoewel hij het verschillende keren heeft over 'onderzoek', is het boek een essay in de echte betekenis van het woord, bestaande uit negen hoofdstukken. In de eerste twee vertelt Kooi op heel persoonlijke wijze hoe zijn belangstelling voor het werk van Vestdijk werd gewekt door een docent op de kweekschool. Hoe belangrijk, blijkt opnieuw, is een inspirerende docent. Overigens, déze docent was Sjoerd Vierstra, met de initialen S.V.

In de hoofdstukken drie en vier behandelt Kooi Vestdijk en diens relatie tot Marcel Proust en dit is een aanloop naar de hoofdstukken vijf en zes waarin hij probeert Vestdijk op een nieuwe manier te lezen. Kooi ontleent de 'legitimiteit' van zijn methode aan Vestdijk zelf, die in een recensie van Van Schendels bundel *Nachtschade* een prozafragmentje in het verhaal 'Menuet' 'omzette' in poëzie. En Vestdijk schreef over Proust: 'Hij maakt gedichten in proza.'

Kooi ondervond, geïnspireerd door Proust, door ze hardop te lezen, dat met name slotzinnen in de romans van Vestdijk heel poëtisch zijn. Hij werkt deze ervaring uit, omdat hij denkt dat met deze nieuwe kijk op met name de romans van Vestdijk een nieuwe generatie lezers voor diens werk te interesseren is.

En Kooi's methode werkt, althans voor wat betreft de Anton Wachterromans en de romans tot 1952, die hij aan een analyse heeft onderworpen. En niet alleen voor het slot van romans, hoofdstukken of zelfs alinea's werkt de methode: ook andere prozafragmenten kunnen een poëtische lading krijgen als de lezer ze leest op 'kooiaanse' wijze, dat wil zeggen: hardop. Alleen bij het lezen van dialogen lukt het niet goed.

Lees de laatste alinea van deel 2 van *Terug tot Ina Damman*, in de weergave van Siep Kooi, *Slotakkoorden* pagina 105:

JUKBEENDEREN

*Hij zag de bleeke ronding van haar gezicht,
maar niet de oogen,
die in de schaduw van haar hoed lagen.
Nog nooit waren de jukbeenderen zoo duidelijk geweest.
Ze was vlak bij hem.*

'Ina, is het waar wat Nellie Huisman gezegd heeft?'

'Ja.'

*Onbeweeglijk stond ze voor hem,
door stemgeluid noch gebaar iets verradend.
'Dan zal ik je verder niet meer lastig vallen.'*

*Reeds trad hij een stap achteruit,
bracht zijn hand naar zijn pet,
salueerde, als meneer Greve.*

*Vijf seconden, of iets langer, bleef ze nog staan,
bleef ze hem nog aankijken,
recht, aarzelend, onzeker,
alsof ze iets van hem verwachtte.*

*Hij zag alleen de jukbeenderen onder de hoed,
alleen de omtrekken,
toen het profiel dat wegslonk,
toen het afgewende hoofd,
de mantel,
de schooltasch,
die geleidelijk doch snel,
alle verdwenen
rondom de ronde hoek van het Werfplein.*

Wat een slotakkoord! Zo geeft Kooi vele voorbeelden en merkt op: 'Deze slotzinnen hebben een cadans, een muzikaal ritme. Dit zijn zinnen die 'lekker' lopen, waarna het niet meer nodig is nog iets te zeggen of te schrijven.' En Kooi concludeert dat Vestdijk daadwerkelijk *gedichten in proza* schreef, zijn proza in *krachtige poëtische taal* verwerkelijkte.

Het bestuur van de Vestdijkring heeft unaniem besloten dat de Ina Damman-prijs 2024 bestemd moet zijn voor *Slotakkoorden bij Simon Vestdijk* en overhandigt de prijs met groot plezier aan schrijver en Vestdijkenner Siep Kooi.